

Onderwijskwalificaties in het secundair volwassenenonderwijs: haalbaar, flexibel en kwaliteitsvol

Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs en het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de invoering van onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs en de opheffing van de opleiding Bedrijfsbeheer

Vlaamse Onderwijsraad

Simon Bolivarlaan 17

BE-1000 Brussel

T +32 2 219 42 99

www.vlaamseonderwijsraad.be

info@vlor.be

Advies op vraag van Zuhail Demir, Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk op 13 juli 2026

Uitgebracht door de Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 8 september 2026 met 20 stemmen voor en 1 onthouding

Vorbereiding: werkgroep Onderwijskwalificaties Volwassenenonderwijs op 25 augustus 2026 onder voorzitterschap van Lies Declerck

Dossierbeheerder: Marie-Anne Michielsens

Inhoud

1	Situering	2
2	Advies	2
2.1	Maximale flexibiliteit en organiseerbaarheid	2
2.2	Te strakke timing	3
2.2.1	Realistische overgangsmaatregelen	4
2.2.2	Oog voor haalbaarheid van actualisaties	4
2.3	Diplomagerichte opleidingen	4
2.3.1	Diplomagerichte opleidingen op basis van een ander referentiekader dan een beroepskwalificatie	4
2.3.2	480 lestijden versus 'smalle' beroepskwalificaties	5
2.4	Bevoegdheid van de Vlaamse Onderwijsraad	5

1 Situering

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) heeft op 13 juli 2026 de adviesvraag ontvangen over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs en het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de invoering van onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs en de opheffing van de opleiding Bedrijfsbeheer.

De modernisering van het secundair onderwijs heeft tot een aantal wijzigingen geleid op het vlak van studietoelagen, onderwijsdoelen en studiebekrachtiging. Die wijzigingen zijn momenteel nog niet doorgetrokken in het volwassenenonderwijs. Concreet voert het voorontwerp van decreet onderwijskwalificaties van niveau 3 en niveau 4 in het volwassenenonderwijs in, zodat het diploma van het secundair onderwijs dat een cursist kan behalen in het volwassenenonderwijs afgestemd is op de herwerkte onderwijsdoelen van het secundair onderwijs en de examencommissie. Daarnaast wordt de opleiding Bedrijfsbeheer opgeheven.

Bij de voorbereiding van het voorontwerp van decreet werd intensief overlegd met de onderwijsverstrekkers. Dat heeft tot verschillende aanpassingen geleid die rekening houden met de eigenheid van het volwassenenonderwijs en de volwassen leraar. De Vlaamse Onderwijsraad waardeert deze vorm van samenwerking ten zeerste.

2 Advies

Hoewel er bij de opmaak van het voorontwerp van decreet in grote mate rekening gehouden is met opmerkingen van de verschillende betrokken actoren, blijven er enkele bezorgdheden en ziet de raad mogelijkheden om het voorontwerp te versterken.

2.1 Maximale flexibiliteit en organiseerbaarheid

In artikel 11 van het voorontwerp van decreet staan de toelatingsvoorwaarden voor de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs na OK3. Naast het voldoen aan de deeltijdse leerplicht moeten cursisten beschikken over een van volgende studiebewijzen:

- het certificaat van de opleiding Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit van het secundair volwassenenonderwijs;
- een bewijs van slagen voor de basisvorming van de derde graad doorstroomfinaliteit, dubbele finaliteit of arbeidsmarktfinaliteit;
- het diploma secundair onderwijs onderwijskwalificatie niveau 3;
- het studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs.¹

De Vlor begrijpt de bezorgdheid om voldoende inhoudelijke voorkennis te garanderen. Die bijkomende instapvoorwaarde zal in de praktijk echter een drempel vormen voor bepaalde groepen cursisten, zoals lerenden die ongekwalificeerd uitgestroomd zijn uit een OK4-studierichting in het secundair onderwijs. Zij zouden eerst de volledige Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit (OK3)

¹ Vlaamse Regering, [Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs en het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de invoering van onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs en de opheffing van de opleiding Bedrijfsbeheer](#)

moeten afwerken voordat ze kunnen starten aan een module binnen de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs na OK3. Voor sommige cursisten zal dat tot langere leertrajecten leiden.

De strikte toelatingsvoorwaarde kan bovendien ongewenste neveneffecten hebben. Zo kan een cursist die nog maar één module Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit moet afronden, niet starten met de modules van de Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs na OK3. Die cursist verliest dan echter het recht op het Groeipakket. De Vlor is ook bezorgd over de effecten die de beperking van de werkloosheid in de tijd ongetwijfeld zal hebben.

De modulaire organisatie van het volwassenenonderwijs - en niet een jaarsysteem zoals het secundair onderwijs - maakt trajecten op maat mogelijk. De raad pleit er daarom voor om die flexibiliteit maximaal te behouden, zodat cursisten hun diplomatraject zo snel mogelijk kunnen afwerken en centra zo efficiënt mogelijk en zo veel mogelijk op maat van elke individuele cursist kunnen blijven werken. Volgens de raad kan de vereiste voorkennis gegarandeerd worden door een logische volgtijdelijkheid op moduleniveau in te voeren. Zo wordt de flexibiliteit enkel inhoudelijk beperkt zonder afbreuk te doen aan de trajectflexibiliteit.

Daarnaast stelt de Vlor vragen bij de benaming van de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs na OK3. Die is verwarrend en inconsequent. Voor de leerweg naar een OK3 spreekt men van de opleiding Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit, voor de leerweg naar een OK4 van de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs na OK3. Waarom moet de toelatingsvoorwaarde in de benaming van de opleiding staan?

De Vlor doet vier voorstellen:

- Schrap 'na OK3' uit de benaming van de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs na OK3 en vereenvoudig de opleidingsnaam tot 'Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs'.
- Schrap het beschikken over één van de in artikel 11 vermelde studiebewijzen als toelatingsvoorwaarde voor de Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs.
- Bekijk bij de invulling van de Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs het geheel van de eindtermen van de basisvorming OK3 en de eindtermen en specifieke eindtermen van het zevende jaar gericht op doorstroom hoger onderwijs.
- Voorzie waar nodig een inhoudelijk logische volgtijdelijkheid tussen bepaalde modules, bijvoorbeeld eerst module Wiskunde OK3 vooraleer je aan de module Wiskunde OK4 kan beginnen. Dat is dan een opdracht voor de ontwikkelcommissies.

Die voorstellen zorgen ervoor dat de centra flexibel en op maat kunnen blijven inspelen op de noden van elke cursist.

2.2 Te strakke timing

De Vlor is bezorgd over de bijzonder strakke timing van de nieuwe maatregelen. Enerzijds is het belangrijk dat cursisten maximaal de kans krijgen om hun lopende traject binnen het huidige systeem af te ronden. Anderzijds moet er voldoende ruimte zijn om de nieuwe opleidingsprofielen zorgvuldig te ontwikkelen en kwaliteitsvol in te voeren.

De centra en de pedagogische begeleidingsdiensten krijgen tot 1 september 2027 de tijd om de huidige opleidingsprofielen aan te passen en in te voeren. Het ontwikkelwerk hiervoor moet echter gebeuren voor 15 januari 2027, het moment waarop de opleidingsprofielen bij het departement Onderwijs ingediend moeten worden. Die korte voorbereidingstermijn zet de kwaliteit van het ontwikkelproces onder druk.

2.2.1 Realistische overgangsmaatregelen

Het voorontwerp van decreet voorziet een overgangperiode van één schooljaar. Cursisten die voor 1 september 2027 met een opleiding binnen het studiegebied Algemene vorming of de Aanvullende algemene vorming in combinatie met een beroepsopleiding gestart zijn, kunnen die nog afronden voor 1 september 2028. Zij ontvangen dan nog een diploma secundair onderwijs zonder vermelding van het niveau van de onderwijskwalificatie.²

De Vlor stelt voor om, conform de huidige regelgeving³, een overgangperiode van twee schooljaren te voorzien. Op die manier krijgen cursisten voldoende tijd en maximale kansen om hun lopende traject af te ronden.

2.2.2 Oog voor haalbaarheid van actualisaties

Bovendien bepaalt het voorontwerp van decreet dat alle beroepsopleidingen, ook de niet-diplomagerichte, gebaseerd moeten zijn op de actuele versie van de beroepskwalificatie (BK). De pedagogische begeleidingsdiensten en Ligo hebben bij de actualisatie van een BK één jaar de tijd om een voorstel voor een aangepast opleidingsprofiel in te dienen.

De actualisatie of herwerking van een opleidingsprofiel vraagt veel werk, niet alleen van de pedagogische begeleidingsdiensten en Ligo, maar ook van de centra die medewerkers afvaardigen naar de ontwikkelcommissies. De Vlor vindt één jaar niet realistisch en niet haalbaar.

De Vlor vraagt om voldoende tijd te voorzien, zodat de herwerking van opleidingsprofielen na een actualisatie van de beroepskwalificatie zo kwaliteitsvol mogelijk kan gebeuren.

2.3 Diplomagerichte opleidingen

2.3.1 Diplomagerichte opleidingen op basis van een ander referentiekader dan een beroepskwalificatie

Momenteel kunnen cursisten ook diplomagerichte opleidingen volgen op basis van een ander referentiekader dan een beroepskwalificatie (BK). Het voorontwerp van decreet schrapt die mogelijkheid. Binnen de dubbele finaliteit en de arbeidsmarktfinaliteit zullen voortaan enkel diplomagerichte opleidingen die op een BK gebaseerd zijn tot een diploma secundair onderwijs kunnen leiden. Nochtans zijn die algemene diplomagerichte opleidingen waardevol: het zijn bredere, algemene opleidingen die cursisten niet alleen kansen bieden op de arbeidsmarkt, maar hen ook voorbereiden op het hoger onderwijs.

De Vlor vraagt om ook opleidingen die op een ander erkend referentiekader dan een BK gebaseerd zijn, toe te laten als diplomagerichte opleidingen. Het niveau van de onderwijskwalificatie wordt dan – net zoals voor diplomagerichte opleidingen op basis van een BK – bepaald door de keuze van de cursist voor de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs of de opleiding Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit.

² [Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs en het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de invoering van onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs en de opheffing van de opleiding Bedrijfsbeheer: artikel 21.](#)

³ [Decreet betreffende het volwassenenonderwijs, 15 juni 2007. Artikel 25ter, 2°.](#)

2.3.2 480 lestijden versus 'smalle' beroepskwalificaties

Het voorontwerp van decreet behoudt het criterium van minimaal 480 lestijden voor een diplomagerichte opleiding. De Vlor merkt op dat sommige sectoren bij de opmaak van beroepskwalificaties bewust kiezen voor eerder 'smalle' beroepskwalificaties. Dat is bijvoorbeeld het geval in de cluster carrosserie (BK SPUITER, BK PLaatwerker, BK Voorbewerker, BK Demonteur-Monteur). De overeenkomstige beroepsopleidingen in het volwassenenonderwijs omvatten elk afzonderlijk minder dan 480 lestijden. Daardoor kunnen cursisten die opleidingen volgen binnen dergelijke clusters geen diploma secundair onderwijs behalen in het volwassenenonderwijs. Kunnen in dergelijke (uitzonderlijke) gevallen meerdere opleidingen samengeteld worden om aan het vereiste criterium van 480 lestijden te voldoen?

De Vlor vraagt om de mogelijkheid te voorzien dat kleinere certificaatopleidingen geclusterd kunnen worden. Zo kunnen ook deze opleidingstrajecten tot een diploma secundair onderwijs leiden.

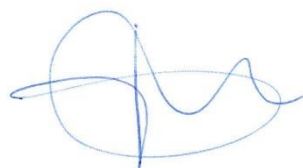
2.4 Bevoegdheid van de Vlaamse Onderwijsraad

Artikel 24 van het voorontwerp van decreet bepaalt dat voorstellen van onderwijskwalificaties niveau 3 en niveau 4 voor het volwassenenonderwijs niet voor advies worden voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad.⁴ De raad begrijpt de redenering die daarvoor in de memorie van toelichting wordt uiteengezet, maar wijst op het volgende: adviezen van de Vlor worden voorbereid en goedgekeurd door de Algemene Raad of door een deelraad voor een specifiek onderwijsniveau. Die raden vormen telkens een brede afspiegeling van het onderwijsveld, die verder gaat dan enkel vertegenwoordiging van de onderwijsverstrekkers. Die brede samenstelling brengt verschillende perspectieven samen en draagt bij aan zowel de inhoudelijke kwaliteit als het draagvlak van de uitgebrachte adviezen.

De Vlor vraagt daarom met aandrang om zijn adviesbevoegdheid voor voorstellen van onderwijskwalificaties van niveau 3 en niveau 4 voor het volwassenenonderwijs te behouden.

Marie-Anne Michielsens
secretaris Raad Levenslang en Levensbreed Leren

Lies Declerck
voorzitter Raad Levenslang en Levensbreed Leren

⁴ [Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs en het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de invoering van onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs en de opheffing van de opleiding Bedrijfsbeheer.](#)